

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea BABES-BOLYAI Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie si Filosofie
1.3 Departamentul	Istorie Medievala, Premoderna si Istoria Artei
1.4 Domeniul de studii	Studii Culturale
1.5 Ciclul de studii	Masterat
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Patrimoniu și Turism Cultural

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Arhitectură și cultură materială militară în Transilvania până în veacul al XVIII-lea						
2.2 Titularul activităților de curs	Dr. Cosmin C. Rusu						
2.3 Titularul activităților de seminar	Dr. Cosmin C. Rusu						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					40
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					40
Tutoriat					10
Examinări					2
Alte activități: Documentare de teren; Lucrări practice					4
3.7 Total ore studiu individual		124			
3.8 Total ore pe semestru		182			
3.9 Numărul de credite		7			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Suport tehnic pentru realizarea de prezentări foto, video și audio
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Suport tehnic pentru realizarea de prezentări foto, video și audio

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> cultivarea competențelor, a abordărilor critice și a analizelor formale generale cu privire la arhitectura și cultura materială militară din Transilvania istorică și provinciile asociate din perspectivă diacronică și comparată obținerea calificării cu privire la cercetarea și redactarea de descrieri, analize și studii despre arhitectura și cultura materială din Transilvania istorică și provinciile asociate, respectiv a relației acestor resurse cu dinamica și trend-urile actuale ale Turismului Cultural
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> etica profesională comunicare academică și științifică

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> înțelegerea și articularea definițiilor și a abilităților istoriografice, a conceptelor teoretice și a abordărilor practice recente cu privire la arhitectura și cultura materială militară a Transilvaniei istorice și a provinciilor asociate (Banat, Crișana, Sătmăr, Maramureș) termeni cheie: cultură materială, arhitectură militară, fortificații medievale și premoderne, turism cultural-istoric, dezvoltare durabilă, sustenabilitate
7.2 Obiectivele specifice	<p>Obiectivele specifice ale cursului sunt structurate pe trei direcții principale:</p> <ul style="list-style-type: none"> în primul rând, cursul propune participanților însușirea terminologiei de specialitate specifice acestui domeniu de graniță, sintetizarea informațiilor relevante și inițierea unor dezbateri interactive cu referire la contextul cultural al apariției și evoluției acestui tip de monumente și/sau ansambluri istorice și a culturii materiale adiacente lor, respectiv oferirea unor repere privind repertorierea și statutul juridic al acestor obiective ; în al doilea rând, vor fi prezentate elementele principale (structură, inventare, organizare, funcționare) și obiectivele tururilor ghidate realizate la monumentele și/sau ansamblurile istorice avute în vedere ; în al treilea rând, vor fi realizate aplicații practice relevante și vizite la obiective reprezentative în contextul tematicii specifice cursului.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Delimitări conceptuale. Terminologia și problematica	-curs interactiv cu	

istorică militară fundamentală a epocilor medievală și premodernă în Transilvania și în Europa Central-Sud-Estică	fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
Evoluții istorice și arhitecturale. Epoca medievală (I). Curți și conace nobiliare, fortificații și cetăți, castele (sec. IX-XIII)	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
Evoluții istorice și arhitecturale. Epoca medievală (II). Curți și conace nobiliare, fortificații și cetăți, castele (sec. XIV-XV)	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
Evoluții istorice și arhitecturale. Epoca premodernă (I). Curți și conace nobiliare, fortificații și cetăți, castele (sec. XVI-XVII)	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
Evoluții istorice și arhitecturale. Epoca premodernă (II). Curți și conace nobiliare, fortificații și cetăți, castele (sec. XVIII)	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
Evoluții istorice și arhitecturale. Arhitectura religioasă fortificată	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
Evoluții istorice și arhitecturale. Arhitectura urbană fortificată	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
Cultura materială militară medievală și premodernă (I). Surse documentare și iconografice	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia	

	-discuții pe baza unor exemple	
Cultura materială militară medievală și premodernă (II). Surse arheologice și colecții	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
Cultura materială militară medievală și premodernă (III). Viața cotidiană	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
Reflectarea specificului multicultural al Transilvaniei în evoluțiile istoric-arhitecturale. Etnia (maghiari, secui, germani, români) și Confesiunea (romano-catolici, ortodocși, reformați)	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
Turismul cultural și de patrimoniu. Trasee turistice (I). Studii de caz (cetăți medievale, biserici fortificate săsești/secuiești, orașe fortificate, castele renascentiste/baroce)	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
Turismul cultural și de patrimoniu. Proiecte turistice de finanțare-dezvoltare (II). Studii de caz (cetăți medievale, biserici fortificate săsești/secuiești, orașe fortificate, castele renascentiste/baroce)	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
Trenduri actuale și consultanță în domeniul valorificării cultural-turistice a patrimoniului militar medieval și premodern	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	

Bibliografie generală și specială

Anghel, Gheorghe, *Cetățile medievale din Transilvania*. București, 1972.

Anghel, Gheorghe, *Considerații generale privind tipologia cetăților medievale din România din secolul al XIII-lea până la începutul secolului al XVI-lea*, în *Apulum*, 19, 1981/*Château Gaillard. Études de castellologie médiévale*, 9-10, 1982.

Arta din România din Preistorie în Contemporaneitate. Vol. I-II. Ed. Răzvan Theodorescu și Marius Porumb. Cluj-Napoca, 2018.

B. Nagy, Margit, *Reneszánsz és barokk Erdélyben. Művészettörténeti tanulmányok*. Bukarest, 1970.

B. Nagy, Margit, *Várak, kastélyok, udvarházak, ahogy a régiek látták: XVII–XVIII. századi erdélyi összeírások és leltárak*. Bukarest, 1973.

Balogh, Jolán, *Erdély renaissance*. I. kötet 1460-1541. Kolozsvár, 1943.

Băldescu, Irina, *Transilvania medievală. Topografie și norme juridice ale cetăților Sibiu, Bistrița, Brașov, Cluj*. București, 2012.

Biró, József, *Erdély kastélyok*. Budapest, 1943.

Capotescu, Valentin, *Arhitectura militară bastionară în România. Vol. I - Cetatea Timișoarei*. Timișoara, 2008.

Capotescu, Valentin, *Teoria arhitecturii militare bastionare-elemente și metode de fortificare, protecție și punere în valoare*. Timișoara, 2011. TEZĂ DE DOCTORAT

Curinschi-Vorona, Gheorghe, *Istoria arhitecturii în România*. București, 1981.

Dicționar de artă. Forme, tehnici, stiluri artistice. I-II. București, 1995-1998.

Drăguț, Vasile, *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească*. București, 2000.

Entz, Géza, *Erdély építészete a 11-13. században*. Kolozsvár, 1994.

Entz, Géza, *Erdély építészete a 14-16. században*. Kolozsvár, 1996.

Fabini, Hermann, *Atlas der siebenbürgisch-sächsischen Kirchenburgen und Dorfkirchen*. 2 Bände. Hermannstadt-Heidelberg, 1998.

Gaáli, Zoltán, *A székely ósvárak története, mondája és legendája*. Budapest, 1938 și I-II. Budapest, 1993.

Gheorghiu, Teodor-Octavian, *Arhitectura medievală de apărare din România*. București, 1985.

Gyöngyössi, János, Kerny, Terézia, Sarudi, Sebestyén József, *Székelyföldi vártemplomok*. Budapest, 1995.

Ionescu, Grigore, *Arhitectura pe teritoriul României de-a lungul veacurilor*. București, 1981.

Karczag, Ákos, Szabó, Tibor, *Erdély, Partium és a Bánság erődített helyei: várak, várkastélyok*,

városfalak, templomvárak, barlangvárak, sáncok és erődítmények a honfoglalástól a 19. század végéig. Budapest, 2010.

Kiss, Gábor, *Erdély várak, várkastélyok*. Budapest, 1987.

Kovács, András, *Késő Reneszánsz építészet Erdélyben*. Budapest-Kolozsvár, 2003.

Köváry, László, *Erdély építészeti emlékei*. Kolozsvár, 1866.

Nicolescu, Corina, *Case, conace și palate vechi românești*. București, 1979.

Oltean, Radu, *Cetăți, castele și alte fortificații din România de la începuturi până spre anul 1541*. București, 2016.

Oltean, Radu, *Cetăți, castele și alte fortificații din România. Vol. II. Secolul XVI*. București, 2019.

Rusu, Adrian Andrei, *Bibliografia fortificațiilor medievale și premoderne din Transilvania și Banat*. Reșița, 1996.

Rusu, Adrian Andrei, *Castelarea carpatică*. Cluj-Napoca, 2005.

Rusu, Adrian Andrei, *Castelul și Spada. Cultura materială a elitelor din Transilvania Evului Mediu târziu*. Cluj-Napoca, 2019.

Rusu, Mircea, *Castrum, urbs, civitas. 'Cetăți' și 'orașe' transilvănene din secolele IX-XIII*, în Acta Musei Napocensis, 8, 1971.

Sebestyén, Gheorghe, *Castelele și curiile Renașterii în Transilvania*, în Acta Musei Napocensis, 22-23, 1985-1986.

Sebestyén, Gheorghe, *O pagină din istoria arhitecturii României*. București, 1987.

Sebestyén, Gheorghe, Sebestyén, Victor, *Arhitectura Renașterii în Transilvania*. București, 1963.

Șerban, Constantin, *Principalele cetăți din Transilvania în secolele XIV-XVII*, în Studii și articole de istorie, 53-54, 1986.

Vătășianu, Virgil, *Istoria artei feudale în Țările Române*. Cluj-Napoca, 2001.

Lucrări de referință

Ching, Francis D. K, *A Visual Dictionary of Architecture*. Canada - USA, 1995.

Corbeil, Jean-Claude, Archambault, Ariane, *The Macmillan Visual Dictionary: 3,500 Color Illustrations, 25,000 Terms, 600 Subjects*. Harlow, 1992. ARCHITECTURE

Harris, Cyril M., *Dictionary of Architecture and Construction*. New-York et alii., 2006.

Howard, Peter, *Heritage_Management Interpretation Identity*. London - New York, 2003.

Ripp, Matthias, *Guidelines for Sustainable Cultural Tourism in Historic Towns and Cities* (2009).

Viollet-Le-Duc, Eugène-Emmanuel, *Military Architecture*. Oxford - London, 1907.

Resurse on-line

<http://cimec.ro>

<https://patrimoniu.ro>

<https://www.medievistica.ro>

<http://www.cetati.medievistica.ro>

<https://www.erdelyivarak.hu>

<https://kirchenburgen.org>

<http://www.kulturerbe-kirchenburgen.de>

Legislație

**Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național imobil

**Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice

*Lista Monumentelor Istorice (actualizată)

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Evoluții istorice și arhitecturale. Epoca medievală și premodernă. Curți și conace nobiliare, fortificații și cetăți, castele	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu texte și planșe, dezbateri	
Cultura materială militară medievală și premodernă. Surse documentare, iconografice, arheologice și colecții	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu texte și planșe, dezbateri	
Reflectarea specificului multicultural al Transilvaniei în evoluțiile istoric-arhitecturale. Etnia (maghiari, secui, germani, români) și Confesiunea (romano-catolici, ortodocși, reformați)	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu texte și planșe, dezbateri	

Turismul cultural și de patrimoniu. Trasee turistice (I). Studii de caz (cetăți medievale, biserici fortificate săsești/secuiești, orașe fortificate, castele renașcentiste/baroce)	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu texte și planșe, dezbateri	
Turismul cultural și de patrimoniu. Proiecte turistice de finanțare-dezvoltare (II). Studii de caz (cetăți medievale, biserici fortificate săsești/secuiești, orașe fortificate, castele renașcentiste/baroce)	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu texte și planșe, dezbateri	
Trenduri actuale și consultanță în domeniul valorificării cultural-turistice a patrimoniului militar medieval și premodern	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu texte și planșe, dezbateri	
Trasee cultural-turistice. Tur ghidat – vizitarea unui/unor obiective tematice (cetăți medievale, orașe fortificate, castele renașcentiste/baroce, biserici fortificate săsești/secuiești etc.)	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu texte și planșe, dezbateri	
A SE VEDEA Bibliografia generală și specială		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

<ul style="list-style-type: none"> • Tematica și bibliografia cursului și a seminarului au fost selectate în conformitate cu abordările cele mai recente din domeniul cercetării istoriei arhitecturii și culturii materiale militare la nivel european. • Abordarea teoretică și practică propusă urmărește inter-relația dintre realitățile istorice și cele actuale ale arhitecturii și culturii materiale militare și valorizarea, respectiv valorificarea lor cultural-turistică.
--

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Dobândirea cunoștințelor specifice disciplinei și capacitatea de prezentare a lor sub formă orală. Capacitatea de rezolvare a sarcinilor de lucru.	Examinare inter-activă sub forma unui colocviu tematic.	33%
	-	-	-
10.5 Seminar/laborator	Dobândirea cunoștințelor specifice disciplinei și capacitatea de prezentare a lor sub formă orală.	Susținerea unei prezentări tematice.	33%

	Capacitatea de rezolvare a sarcinilor de lucru.		
	Dobândirea cunoștințelor specifice disciplinei și capacitatea de prezentare a lor sub formă scrisă. Capacitatea de rezolvare a sarcinilor de lucru.	Redactarea unui referat tematic.	33%
10.6 Standard minim de performanță			
Obținerea notei 5 (cinci) în urma coroborării celor trei tipuri de evaluare (curs și seminar).			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament